אחד הדברים שנחשפו בדרך זו היה הבוז לנשלטים. ההנחה של השליטים שמטבע הדברים ישלימו הללו עם חיים בסטטוס של נתינים מדרגה שנייה, במעמד של חוטבי־עצים ושואבי מים ללא זהות משלהם, ללא זכויות מוגנות וללא עתיד פוליטי, גבלה תמיד בדה־הומאניזציה. בהתאם לכך, משפרצו המהומות, הנטייה הייתה לתת להם פרשנות מבטלת. המתקוממים נתפשו כאספסוף, כהמון מוסת, כפרחחים שלוחי־רסן. בקפריסין, החליטו הבריטים בשלב מסוים שהבעיה העיקרית העומדת בפניהם נובעת מתלמידי בתי־ספר שהוסתו ליידות בהם בקבוקים. הממשל חשב לפתור את הבעיה בצורה אנגלית טיפוסית: להלקות את הנתפשים על עכוזיהם, כמו באנגליה הויקטוריאנית. לקח להם זמן־מה לגלות שמאחורי מיידי הבקבוקים עמדו גורמים רציניים יותר שלא ניתן היה להתמודד עמם על ידי מלקות.

לאור כל אלה, ניתן להבין כיצד התקשו ממשלים להבין את המשמעויות הפוליטיות מרחיקות־הלכת של ביטויי האלימות שפרצו נגדם. ב־1976, כשעמד איאן סמית מול המהומות שחוללו הילידים ברודזיה, הוא הכריז בביטחון רב: "אינני מאמין שיהיה אי פעם שלטון של רוב שחור ברודזיה...אפילו לא אחרי אלף שנים". אחרי פחות משנתיים הוא עצמו חיזר אחרי שחורים מתונים כדי שיקימו ממשלת רוב ברודזיה. בחריפות רבה הביע זאת טרבליאן, השגריר הבריטי במצרים אשר חווה על בשרו כיצד שלטונה של בריטניה בסואץ, שהיה יכול להסתיים בחוזה־הדדי ידידותי, הסתיים, בשל קוצר־ראות ויוהרה, בביזיון לאומי לבריטניה. ביומנו כתב: "אנו אף פעם איננו רואים את הקיר שמולנו עד שאנו לא מטיחים בו את הראש".

והנקודה האחרונה שברצותי לדלות מן ההקשר של הניסיון ההיסטורי היא ההשפעה ההרסנית והמשחיתה שתמיד נודעה לשליטה בעם אחר על הצעירים שהוטל עליהם לכפותה על אוכלוסיה סרבנית, ולהפעיל לשם כך מגוון של כלי נשק קרים וחמים ואמצעי דיכוי אחרים. נקודה זו כבר מוכרת לנו בישראל ומטרידה אותנו במידה מספקת מכדי שיהיה צורך לפרט אותה בפורום הזה. די לציין כי האלימות של הנשלטים והאלימות המופעלת נגדם על ידי השולטים נעשו תמיד דומות זו לזו יותר ויותר. כשסארטר התבונן בחיילים הצרפתים הצעירים שאצו למלא את תפקידם בצפון־אפריקה, הם נראו לו כ"מי שרצים אל תוך בבואתם בראי". האלימות